

WAGENBORGER WIL NOG SPROOKJESBOEK SCHRIJVEN

Foppe Nieland (81) schrijft boek van z'n leven

„In bed bedacht ik, wat ik overdag zou gaan schrijven. Dat gaf nooit problemen. Ik herinnerde me alles nog precies. Je hebt schrijvers, die alleen 's avonds kunnen schrijven, omdat ze niet tegen het daglicht kunnen en door het minste geluid worden afgeleid. Ik had daar geen last van”.

Nee, geen uitspraak van een jonge debutant-schrijver, maar van een 81-jarige, die het boek van en over zijn leven heeft geschreven. Foppe Nieland uit Wagenborgen werkte drie jaar stug door. Met de hand schreef hij al zijn herinneringen op. Schrijfblokken vol. Niet iedere dag. Zo af en toe een uurtje en dan meestal nog 's middags, als het rustig was in huis of als zijn vrouw stil bij de kachel een handwerkje in elkaar vlocht.

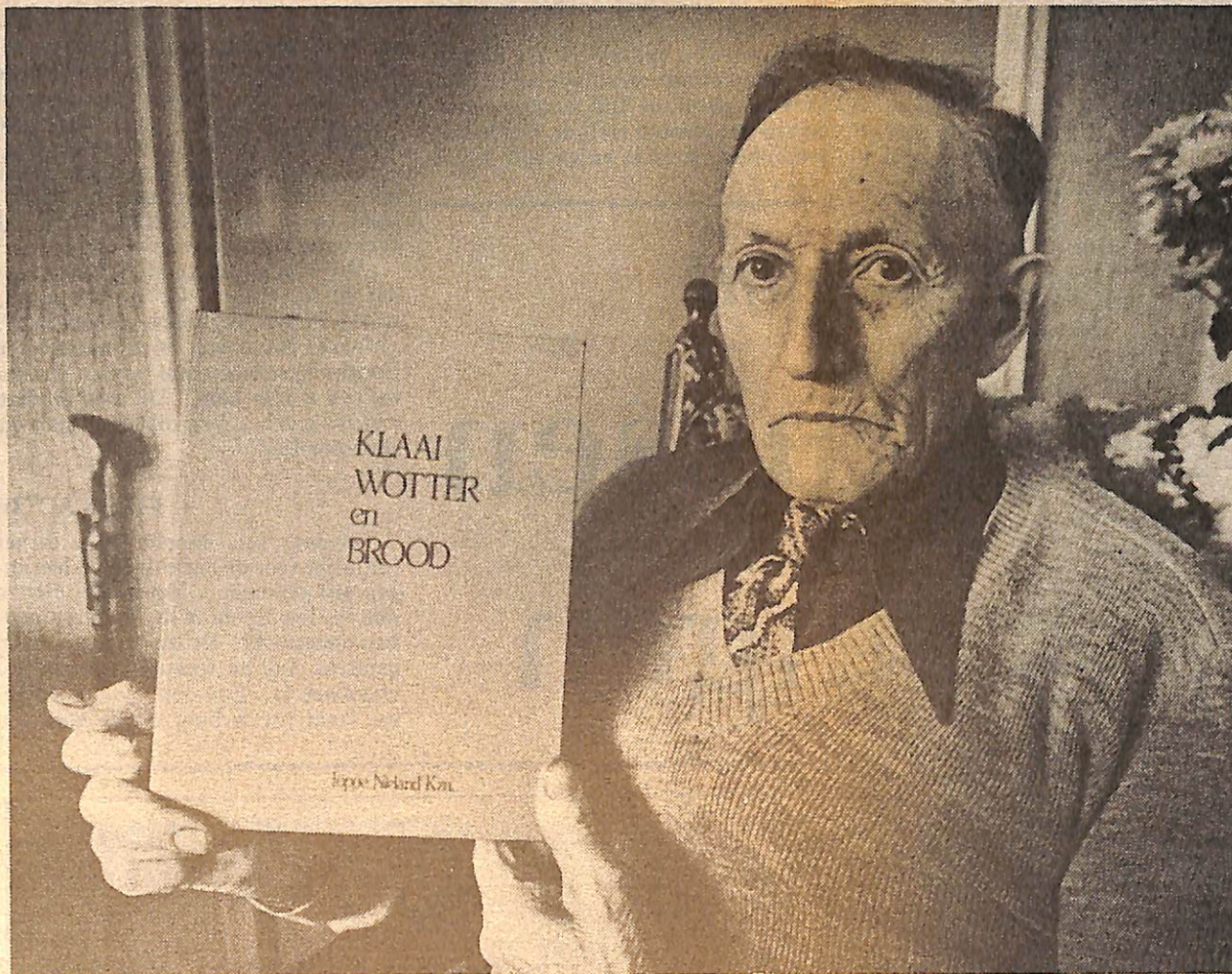
„Klaai, wotter en brood”, werd het boek gedoopt. Klei, omdat hij er geboren is (Nieuw-Scheemda), er in gewerkt heeft, wel eens verwenst, maar ook bewonderd. Water, waar hij mee gekliederd heeft, van gedronken, maar ook tegen gevochten en vooral het zweet. Brood, omdat dankzij de klei en het water het gezin in leven bleef.

De aanzet tot schrijven gaf zijn zoon Klaas. Al jaren liep Foppe rond met het idee iets op papier te zetten over zijn turbulente leven bij de boer, in Friesland, als maaier en bij de Zuiderzee in de werkverschaffing. Het bleef echter bij denken en ideeën opperen, tot Klaas hem op zijn 78e een Parker pen cadeau gaf en een schrijfblok en hem dus als het ware voor het blok zette.

KINKHOEST

Twee dagen daarna bleken de herinneringen zo snel bij hem op te komen, dat het opschrijven een fluitje van een cent was. Nou ja, het kostte wel enige inspanning, maar dat alles zo glashelder voor zijn geest zou komen, had hij toch niet verwacht.

De eerste herinnering was niet de

Foppe Nieland: „In bed bedacht ik, wat ik overdag zou gaan schrijven”.

beste. Als vier-jarig jongetje kreeg hij kinkhoest. Met een handdoek over zijn hoofd moest Foppe stomen boven een keteltje kokend heet water. „Daar had ik zo'n hekel aan, dat ik die doek meteen van mijn kop gooide als moeder even weg was. Zoiets vergeet je dus nooit weer”. Tot overmaat van ramp moesten de amandelen er daarna ook nog uit.

Dat gebeurde toen nog niet in het ziekenhuis met verdoving; nee, de huisarts sneed al het overbodige met een mesje eruit. Pijnlijk dus en

ook dat vergeet je niet gauw. Zie daar het begin van een boek over het leven van een arbeiderszoon, die zomers vier weken extra landbouwverlof kreeg om bij mooi weer mee te helpen met vader en moeder op het land van de boer. Was het slecht weer, dan moest hij als oudste van elf kinderen thuis oppassen.

Een niet gemakkelijk leven. „Als ik moest werken liep ik om vier uur 's morgens met vader naar het land. Met de ogen dicht, want ik

was bang in het donker. Dan hield ik de slip van mijn jas maar vast”.

KACHELPIJPJES

Uitgescholden op school, omdat hij zulke stijve broeken droeg, die net leken op kachelpijpjes. Met tranen in de ogen liep hij naar school omdat hij zich schaamde voor de veel te wijde kleren, die moeder van de boer had gekregen en waarin hij als mager tener ventje zowat verzoop.

In school ging dat verdriet snel

over, want leren mocht Foppe graag. Verder leren was er vroeger niet bij voor een arbeiderszoon. Dus kwam hij als zoveel schoolkameradjes bij de boer; later op de fiets naar Friesland om daar gras te maaien en weer later met zijn vrouw Roelfien naar Holland: werken aan de Afsluitdijk.

In totaal 253 bladzijden beslaat het boek, waarvan een kleine zestig in het Gronings geschreven. Honderd boeken zijn er gedrukt voor familie en kennissen. Een tweede druk zal niet van de persen rollen. „Het is en blijft een aardigheidje. Ik heb het vooral geschreven voor mijn kleinkinderen. Vroeger vertelde ik hen al veel verhaaltjes en dat heb ik nu maar opgeschreven”.

Of hij nog een tweede boek schrijft? Hij haalt de schouders op. Wie weet, als het tuintje van vier are is omgegraven, kan hij zomaar ineens de geest krijgen. „Misschien ga ik dan wel een sprookjesboek schrijven”, zegt hij monter.

Zo bijzonder is dat ook weer niet. Zijn kinderen, maar vooral later zijn kleinkinderen vertelde hij uit het hoofd de allermooiste verhalen. Meestal verhalen over dieren. Onderwerpen, die ze zelf mochten uitkiezen.

Een gans bijvoorbeeld. Zijn kleindochter van twaalf zegt nu nog wel eens, als ze de avonturen van Niels Holgersson op de televisie ziet: „Kijk, opa daar heb je uw gans”.

De kleinkinderen die inmiddels al behoorlijk uit de kluiten zijn gewassen, weten nu nog wat hij hen ooit heeft verteld. „Ik heb eens van een professor of zo iemand gehoord, dat het geheugen van een kind wordt ontwikkeld, als je hen vroeg verhaaltjes vertelt”.

Opa Foppe ging vaak zo op in dat vertellen, dat hij 's avonds bij het kind op bed in slaap viel.

Niet alleen zijn ongebreidelde fantasie, maar ook het lezen van boeken in zijn jeugd hebben hem geholpen bij het schrijven. Thuis in Nieuw-Scheemda las hij veel, maar ook toen hij in Friesland bij de boer aan het werk was leende hij van de boerin boeken en las bij een kaars avonden lang.

Literaire voorkeur heeft Foppe voor de Zweedse schrijfster Selma Lagerlöf. Talent heeft hij zelf ook wel een beetje. Te pas en soms ook te onpas strooit hij zelf bedachte gezegdes in het rond. De verslaggever die overhaast weg moet krijgt als nadenkertje mee:

„Al loop je je hele leven in galop,
je word toch stapvoets begraven”.

CEES STOLK